

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, literară-ilustrată și „Tovărășia”, economică, — e următorul: pe un an 8 coroane; pe 1/2 an 4 coroane.
Pentru economi: numai 5 cor. pe an!
Pentru America doi dolari și jumătate pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 48 cor., 1/2 pag. 24 cor., 1/4 pag. 12 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.
Inserțiunile ce și abonamentele să plătesc înainte.
Manuscripte nu să dau napoi.

Cumpărare de suflete cu banii statului!

Prin ce mijloace a ajuns Burdia să aibă și el „partid” în nenorocitul Caraș-Severin! Guvernul dînd sume de bani pentru cumpărare de suflete, peste budget, peste lege!

Un fruntaș Român din Caransebeș, ne-a pus la îndemînă următoarele trei scrisori ale lui Burdia, măcelarul din Caransebeș, ajuns președinte la Comunitatea de avere, deputat, „sftinic regesc”, etc. Aceste 3 scrisori descopăr în toată golăciunea lor mijloacele prin care a ajuns acest individ din măcelar până la sftinic crăesc unguresc la el:

I.

Stimate Doamnă mea!

La scrisoarea stimat Dnii Tale din 8 Aprilie 1908 Ve aduc la cunoștință, cumcă cauza cu ajutoarele de stat pe anul curent sa rezolvat definitiv cu 30 Martie 1908.

Pe st. Dnia Ta până acum nu am putut a-Te lua în considerare la împărțirea de atari ajutoare, pentru că de mai multe ori am trecut prin comuna Globureu, am fost la mai multe ocazii în Corneareva, și pe st. Dnia Ta nici aici nici în comuna Globureu nu Te-am văzut.

Fiind mai departe, că Dnia Ta iești cumnatul părintelui Tătucu și făcînd esperința că până acum nici-cînd nu Te-ai apropiat de mine, a trebuit se cred și se deduc, cum-că cel puțin trebuie se fi contrariul meu și a politice mele.

Vezînd însă din epistola st. D Tale declaraciunea sinceră, că voiești să mergi și Dta pe calea noastră, Te incunoștințez, cum-că pe viitori bucuros me voi interesă de soarta st. D Tale.

Ve incunoștințez totodată, că — dupăcum mam exprimat mai sus — desi cauza cu ajutoarele ie definitiv rezolvată, — totuși azi mam adresat către Ministru, rugîndul dacă va mai fi vre.un mod, se incuvînteze și spre seama st. D-Tale un ajutori de stat corespunzător.

Sperînd, cumcă după cele espuse spre viitori si in persoană o-se avem onoarea, rămân

Caransebeș la 12 Aprilie 1908.

Cu toată stima

Constantin Burdia,
consilier anlic reg. deputat dietal etc.

Confidențial!

II.

Caransebeș, la 15 Aprilie 908.

Amate parinte!

Am primit respunsul de sus, se va putea face ceva și acum, deci lasa se și faca antistea comunala un atestat de paupertate, cu acest atestat dute la fșbirou sa și l signeze și aratandui epistola presenta l rîgă se și faca cineva acolo la pretura rogarea adresata ministrului de culte in care te rogi se ti dee un ajutori de stat, și acoa rogare cu atestatul de sus prevediuta se mi o trimiti cat cu grabe adeca indata mie, eu apoi voi face pasiurile mai departe de lipsa.

Te saluta cordial
C. Burdia.

Scrisoarea a III-a fiind cea care pune punctul pe i, care trage vâlul păcatelor atît de pe capul lui Burdia, cît și de pe a ministrilor din Pesta, — o dăm aci în facsimile (chipul slovei mîinii lui proprii) ca să nu poată spune că e numai vre-o scornitură gazetărească. Iaca chipul scrisorii dela mîna lui Burdia însuși:

III.

Bpsta la 5 mai 908.

Stimate Dnule parinte!

Cu placere te avizedi ca mi a succes a ti esopera un ajutori de stat de 200 corone care in timpul cel mai scurt l vei primi.

Sper acum ca ti vei implini promisiunea facuta in modul cel mai solemn, totodata vei starii cu toata puterea se abati și pe cumnatul D-tale dela calea apucata, care e rea si stricacioasa și pentru el și pentru marele interes al nostru a granicerilor.

Dorinduti se aud tot de bine te saluta a Dtale
de saluta. D-tale C. Burdia

Adecă:

Sigil:
Casa dietei Ungarici.

Bpsta, la 5 mai 908.

Stimate Dnule parinte!

Cu placere te avizedi ca mi a succes a ti esopera un ajutori de stat de 200 corone care in timpul cel mai scurt l vei primi.

Sper acum ca ti vei implini promisiunea facuta in modul cel mai solemn, totodata vei starii cu toata puterea se abati și pe cumnatul D-tale dela calea apucata, care e rea si stricacioasa și pentru el și pentru marele interes al nostru a granicerilor.

Dorinduti se aud tot de bine te saluta a Dtale

C. Burdia.

Trimițîndu-ne aceste scrisori, bunul Român din Caransebeș, ne scrie următoarele:

Caransebeș, Novembre 1910.

Este lucru știut, că Burdia s'a ridicat la poziția înaltă de „Rege necoronat“ al Românilor din sudul Ungariei, — pe lângă alte mijloace mirșave, — și prin *corumperea preoțimii noastre*, prin cumpărarea celor slabi de suflet!

Burdia, avînd bun preț în Petru Ionescu, fost profesor în Caransebeș, referent ministerial în cauzele de congruă și de ajutoare „extraordinare“ pe seama preoților, *au cumpărat mulțime de suflete preotești* pe seama politicei sale de burtă verde!

Știrea de prin anii 1906/7, că mai mulți preoți, unii cu stare materială bună!, primesc, pe lângă congruă, și alte ajutoare din vistieria statului, m'a îndemnat să cercetez această treabă și am aflat o mulțime de ticăloși, ticăloși, de cari — auzindu-le — și să ridică părul în cap!

Unii, puțini, dintre preoții împărtașiți de acest fel de ajutor dela stat să prefăceau, că din „convingere“, din credința lor, sunt burdiști, alții să rușinau și cînd li întrebam, că pe ce cale au ajuns la ajutor, nici nu stăteau de vorbă în treaba asta. Doi însă mi-au descoperit cu amănuntul toate blăstămățiile burdiste, prin cari au ajuns și ei la ajutoare de stat!

— Bine, Părinte, — am zis unuia — cum să poate, că dă om de-a firea, fără copii, cu rudeni cinstite, ai ajuns să lacomești la acest fel de ajutor de stat, care nu să dă decît numai omenilor ce să duc legați de ață după Burdia?

— Ei, păcatele mele. Ispitit de banul lui Iuda, am înghițit unghița și acuma... ce să fac?...

Zicîndu-mi acestea scoate omul meu din buzunar un folomoc de hirtii și-mi istorisește următoarele:

Intr'o zi vine la mine un burdist. Pe departe îmi spune ce om de treabă e Burdia, care e „Român bun“ și ca atare de pe treapta înaltă, pe care a ajuns, grijește între altele și de bieții preoți... mijlocindu-le ajutoarele!... — și să miră de mine, că eu încă nu am un asemenea ajutor, pe care statul îl dă doară nu din punga sa, ci din banii strînși și dela poporul nostru.

„Ce convingeri (credințe) politice, — îmi zice el, — te pot împedeca să nu primești și tu un ajutor? Burdia este și va fi om mare și fără tine! Și-apoi mare lucru, că Burdia și oamenii lui vor ajunge în dietă, în sinod și congres, cu sau fără votul tău?... Și la urma urmelor treaba ta cum vei lucra la alegeri, dar până atunci, prinde și tu ce poți... N'ai decît să-i scrii, că de acum încolo vei fi spriginitorul lui și-l rogi de ajutor. Ți-o spun înainte, că el la început te va respinge, dar tot el îți va face rînd! Lucrul de căpetenie este să aibă dela tine o declarație, că ești omul lui...“

Burdistul mă părăsește cu cuvintele: „Mă, nu fi tu prost... Nu o să îndrepti tu lumea... Fă ce-ți zic și să ști, că va fi bine... și nime nu va ști despre tot lucrul“.

Rămas singur, mă zbatui în o grea luptă sufletească de câteva zile La urma urmelor îmi zic, ca într'o doară: hai să-i scriu lui Burdea să văd ce-o fi? I-am scris după cum mă învățase burdistul.

La cite-va zile primesc epistoala aceasta. Și aci preotul îmi dă epistoala Nr. I. pe care o publicăm mai sus. Apoi urmează a-mi povestii:

Am cetit și am recetit epistoala.

„Na, îmi zic, asta mi-a trebuit? Și muștrările de suflet mă apucară. Declarația mea e la Burdia, îmi ziceam, și de ajutor nici pomană, pentru că cum spune el în acea întie scrisoare a lui, la ministeriu s'au împărțit de tot ajutoarele de stat, și pe mine nu m'au luat în socoată la împărțirea de ajutoare, pentru că am fost om cinstit și mai am pacatul, că sunt cumnatul celui mai idealist preot din graniță!.. Doamne ce am făcut?“

Dar totuș Burdistul meu care mi-a adus ispita, cunoscuse bine bine pe Burdia. Căci pe cînd eu mă băteam cu gîndurile de mai sus, abia trec trei zile și primesc epistoala de Nr. II (vezi-o în fruntea foii).

Cuprinsul epistoliei acesteia nouă, îmi tulbură mintea. Ca să ajung la bani, trebuie să mă umilesc și fibirăului, la care am să mă duc cu epistoala lui Burdia?!

Mă lupt iară cu mine. Dela o vreme îmi zic: Acu-i tot una. Să probez mai departe. Plec la fibirău. vorbesc și îi dau 1 coroană pentru timbru și-mi subscriu numele sub niște șire necetite. Le fac toate acestea cu sufletul înfrînt în mine, simțind că de aci înainte mi-am gătat omenia în fața Românilor.

Timpul dela epistoala a doua a lui Burdia până la deslegarea în o formă oarecare a cererii mele în ministeriu, a fost pentru mine un timp de greu chin sufletesc. Lupta între omenie și cădere, m'au pus la pat!..

În pat am primit epistola a treia. (Vezi-o sub Nr. III în fruntea foii).

Epistoala asta și „norocul“ ăsta ce s'a abătut și peste mine, te rog însă să crezi, că m'a ars în piept, mai mult decît șapte cără de sărăcie ce m'ar fi apăsât! Mă ocăram eu însumi trezit adesea și din somnul nopții, și afuriseam pe stricătorul sufletului meu. Dar era prea tîrziu.

Mulțamesc lui Dzeu că te-a scos în calea mea, ca cel puțin mărturisindu-mă, să-mi ușurez sufletul!..

Nu mă întrerupe — zice preotul cu ochii umezi — că văd ce vrei; iată îți dau epistoalele acestea, fă cu ele ce vrei... Îți dau voie să le și publici dar numai atunci, cînd vei auzi, că eu nu mai primesc ajutorul, de care am să mă lapăd...

Încă una: cumnatului meu să nu-i descoperi deocamdată nimica. Vreau să mă întîlnesc cu el cu fața spălată.

Preotul meu a murit încă în 1908, fără ca să-l mai întîlnesc. Știe Dzeu de nu i-a grăbit moartea și muștrarea de suflet ce să vede că îl ardea în piept!

Cred, că nu i-am dat în vileag mărturisirea înainte de vreme.

Dumnezeu să-l ierte!

*

Scrisorile acestea sunt așa de mult grăitoare, că noi nu mai avem de adaus mult la ele.

Lăsăm pe bunii cetitori să se cufunde înșiși cu gîndirea asupra ticăloaselor păcate ce le descoper.

Deși nu e vorba de scrisori din lupta de alegeri de acum, ci de o cumpărare săvirșită în 1908 de acest vampir al sufletelor românești din Bănat, de Burdea, prin care lucrează mîna ministrilor dușmani poporului românesc, — ele își au marea lor însemnătate, căci ele — ca și scrisoarea vestită a lui Baksay — zugrăvesc un întreg sistem politic, plan diavolesc politic, pentru înfrîngerea sforțărilor noastre naționale!

Scrisoarea asta a lui Burdea e din 1908 și e numai una, — gîndiți-vă însă, cite astfel de scrisori stau pitulate în buzunarele celorlalți zeci și zeci, ba sute de preoți, ortodoksi și uniți, din aceeași nenorocită graniță, peste care el și-a întins veninoasa pînză de paiangen politic, în care uite cum prindea de cu istețime muștele, sufletele celor slabi.

Cetitorul poate da cu socoteala cite astfel de scrisori s'ar putea scoate din buzunarele celorlalți preoți și învățători și alți oameni slabi din Graniță, dacă îi spunem, că scrisoarea de sub numărul I. e numai iscălită de Burdia, încolo e scrisă de un scriitor oare-care al seu, — sămn că el nici în acel an de pace nu mai biruia să scrie singur atîtea scrisori, cite avea de scris. ci ținea canceliști a-nume care să-i scrie, precum el le spunea!

Cîți canceliști or fi lucrat în spelunca aceea de păcate zisă „cancelaria lui Burdia“ acum în ajunul alegerilor de deputat ce trecură? Cum vor mai fi zburat scrisorile și telegramele jos spre ceușitorii de tot felul, cu barbă sfințită și fără barbă, și în sus spre ministeriu, cerînd prețuri de cumpărare de capete de dobitoace!

Nu vă rușinați, voi, cealalți zeci și sute de preoți din graniță, cari vă știți și voi în buzunar cu scrisorile dela Burdia ca scrisorile de mai sus? Nu vă cutremurați cînd mergeți să vă închinați înaintea icoanei

celui ce a bătut cu biciul pe lacomie după bani în biserică? Nu să prăbușește pe voi zidul altarelor pe care le necinstiți, atingîndu-vă de ele cu mînile voastre pătate de prețul vinzării poporului vostru?

În cîți dintre voi este măcar cinstea, care a fost în preotul scrisorilor de mai sus, de a-și și mărturisii păcatul și a da pe față scrisorile păcătoase, — ispășindu-și vina, și îndreptîndu-se macar pentru viitor?

Vedeți voi sărmani frați ai noștri din poporul din graniță, de cine ați ascultat cînd v'ați dus după preoți ce vă trăgeau de șubă în tabăra lui Burdea? Ei căpătau bani pentru asta și pre voi vă foloseau de marfă neștiuitoare de sine, pe care o vînd ei, cum pot, dușmanilor voștri înșiși!

Și cui vă vindeau? Unui cap sec, fără învățătură, fără școală, care nu știe scrie românește cit un băiat ieșit din a patra elementară. Care scrie preotului: „Stimate Domnule meu“, „voiu face pasiurile“, și alte bazaconii de limbă, care arată pe omul ce știe vorbi românește ca un servitor și o servitoare, dar nu ca un cărturar român vrednic a fi trimis ca deputat în sfatul țării! Și cetiți scrisorile lui astea, (mai ales cele de sub II și III) și vedeți cite greșeli de scris are în fiecare cuvînt! Că scrie ca un poțolist de pe a 2-a normală.

Apoi să știți fraților din popor, că pe cît de pocită e scrisoarea lui, pe de zece mai pocit e sufletul lui! Și dacă fiecare cuvînt scris de mîna lui, e un păcat la adresa ortografiei (scrisorii bune) românești, apoi mai virtos în cuvintele rostite din gura lui și în faptele făptuite de el, sînt zeci de crime față de binele neamului nostru românesc! Că nimic cu gînd curat și bun, el nu grăește și nu făptuește!

Despre mizerabilul păcat al guvernului însuși, care, deși să gătasă banii luați în budgetul statului pentru „ajutoare“ de acest fel, totuși, la întervenirea unui Burdia, el și peste budget, rupe, fără lege, bani din punga statului și-i dă prin mîna lui Burdia, pentru a cumpăra suflete de preoți slabi de inger și nevrednici de numele lor, — asta judece-o lumea mare, care nu poate zice altceva decît ce zicem noi, că acestea-s crimele unor ministri, cări ar vrednici să fie alungați cu biciul din preajma conducerii unui stat! Că ei, uite, nu împart ajutorul preoților după sărăcia ori vrednicia lor de preoți, ce țin buna rîndială morală în popor, ci după cum aceia să văd „pe aproape“ de Burdia.

Şegescu, Ionescu şi alţii vinzători de neamul lor...

E o ruşine pe ţară ticăloşia ce să descopere prin acestea scrisorii!

Alegeri în congregaţii.

Onorată Redacţiune!

În 14 Novembre st. n. s'a săvârşit alegerea de membrii congregaţionali în cercul electoral al Vingardului, în comuna Vingard. Deja dimineaţa la 8 oare erau adunaţi peste 100 votanţi români înaintea cancelariei comunale (locul de alegere). La nouă oare sosind preşedintele alegerii am înştiinţat din partea Românilor doi bărbaţi de încredere în persoanele dlor Valeriu Maior preot în Şorştin şi Patriche Marcu preot în Păuca, la ce preşedintele a răspuns că bărbaţii de încredere îi alege publicul alegător. Roagă publicul a alege 4 bărbaţi de încredere şi să propun din partea alor 100 Români cei doi de sus, iar din partea contrară să propun alţi patru a lor. Acum a început a striga 100 membrii pentru cei din Români şi 30 membrii strigau pentru cei propuşi de ei. Era firesc ca preşedintele să declare aleşi pe cei doriţi de cei mulţi. Dar nu! El a declarat aleşi pe 3 Maghiari şi pe Românul Patriche Marcu. Sa început alegerea, al cărei sfârşit a fost că Romii au intrunit 152 voturi, iar ungurii au intrunit 110 voturi. Deci aleşi de astădată pentru congregaţia dela Aiud 13 membrii toţi Români, cu o majoritate de 42 voturi, cu toate că mulţi Români au fost răspinşi dela votizare din cauza că în lista alegătorilor a fost numele lor scris schimonosit.

Cei aleşi sunt: Vasile Suciu, Dr. Iustin Nestor, Iacob Popa, Valeriu Maior, Simeon Alămorean, Ioan Morar, Moise Oprea, Ioan Spătar, Ioan Albou, Pompiliu Predovici, Ioan Neagu, Ion Deac şi Ioan Bătăcu.

Un pas bun am făcut înainte, căci bravii preoţi şi-au disciplinat pe vrednicii alegători aşa, încît de fapt toţi erau coştii de drepturile şi datorinţa lor faţă neamul lor. Şi şi-au arătat iubirea pentru el votînd frumos!

Moment de însemnat mă îndeamnă a întreba: Oare pentru ce din „Mărgineni“ cari trăiesc dela noi şi printre noi, nu s'au înfăţişat la votizare?

Reportor.

Şcoala noastră din Cebea.

Am fost scris în un număr de mai nainte al „Libertăţii“, că zeloasa politică de maghiarizare, a deschis în Cebea (Zarand) şcoala de stat, fără nici o trebuinţă, că acolo avem şcoală românească bună, şi poporul îşi susţine şcoala sa. În toamna anului acestuia era să se întregască şi postul de al doilea învăţător la şcoala română. S'a făcut şi acest lucru şi aşa şcoala e în deplină ordine, — şi numai o răntate a unei politice de nimic, mai poate pune în coastele unei astfel de şcoli bune, încă un pui de — „şcoală de stat“ pe sama cailor-verzi de pe păreţi. Despre întregirea postului de învăţător, despre deschiderea anului şcolar şi in-

scrierile la şcoala română, am primit următoarele ştiri:

Cebenii la alegerea de învăţător toţi au votat pentru a să alege ca al II-lea învăţător candidatul Ioan Tisu din Cebea. Dorim dela Dzeu ca alegerea să fi fost binemerită şi că cel ales să fie vrednic urmaş al înaintaşului său Jurca.

Copiii cinstiţilor Români din Cebea s'au înscris toţi la şcoala română confesională din loc.

O zi însemnată au avut Cebenii în 10 Oct. a. c. Dimineaţa elevii şcolii de acolo toţi au luat parte la serviciul Dumnezeesc, în urma cărui apoi cu învăţătorii au înghinunţiat înaintea sfîntului altar, iar preotul Iosif Tisu a cetit rugăciuni pentru începerea anului şcolar. Răspunsurile liturgice le-au cîntat elevii. Dela biserică elevii şi cu părinţii lor au mers la şcoală, unde s'a făcut sfinţirea şcolii, acum renovată, prin protopresb. tractului V. Dămian, preoţii: I. Jurca, I. Tisu şi I. Indreiu din loc. După săvîrşirea actului sfinţirii, elevii şcolii de-acolo s'au produs cu cîte-va cîntări şi declamări ocazionale.

Iar pe urmă prin cuvinte înţelepte protopresbiterul V. Dămian le-a arătat folosul cel mare al şcolii şi peste tot al învăţăturii. O frumoasă vorbire le-a ţinut şi părintele de acolo I. Tisu.

Şcoala frumoasă ce o au Cebenii acum, numai spre cîinste le slujeşte! Ostenelele cele mai multe cu renovarea şcolii de-acolo şi umblările cele multe în sus şi în jos, le-a făcut harnicul preot I. Tisu.

Afle-şi şi dinsul şi poporul ce l'a ajutat, răsplata în liniştea sufletească că şi-au împlinit datoria faţă de biserică şi neamul lor, şi că istoria cînd va vorbi de zilele acestea de grele primejdii pentru şcoala română din Ardeal şi Ungaria, — va scrie cu cîinste despre felul cu Românii dela Cebea şi conducătorii lor, au lucrat şi au jertfit pentru sfîntul aşezămînt zis: şcoala română! Iar despre poporul care şi-a înscris întreg, pe toţi fiii săi de şcoală numai la şcoala română, — va scrie coperindu-l cu laudel

Alegerea dela Şomcuta-mare.

— O alegere pentru congregaţia comitatului. Cum să respectează drepturile cetăţenilor în Ungaria şi legile sancţionate de Maestatea Sa?

Şomcuta-mare, 5 Nov. 1910.

În cercul Şomcuta-mare au avut loc alegerile pentru congregaţia comitatului Sătmar în 3 Nov. Am luat parte la alegerea din comuna Prislop, unde au fost candidaţi din parte Română: Dr. V. Lucaciu şi Dr. A. Nilvan. Iar din parte jidană-maghiară: Dr. Goldstein Armin şi Goldstein József.

De cercul Prislop să ţin: Buteasa, Gaura, Hovrilla şi Varaiu. În 2 Novembre spre seară am mers eu în Hovrilla, unde puţini alegători aveau ştire despre alegerea de mâne. Indată, ce le-am spus, că

pentru-ce am venit în comună, toţi au făgăduit, că vin bucuroşi pentru cauza naţională!

Aşa a şi fost. În ziua alegerii 33 alegători, au pornit la Prislop. Aici am aflat satul întreg la primărie, locul de alegere, în frunte cu parochul local şi prim-curatorul Onuţ Birle, un ţaran inteligent, care a suferit mai multe pedepse în bani pentru-că e Român verde.

Comuna Buteasa în frunte cu bravul Grigore Birle, a fost la culmea chemării sale. Comunele Gaura şi Varaiu s'au purtat mai slab, ca jumătate nu ne-au spriginit, dar încolo toţi s'au purtat cîstit, de laudă!

S'a început votarea. Alegătorii tot cîte 10 merg la votare. Şi cînd li-să imbie din partea Jidanilor ţidule de-a lor, răspund răstit şi cu dispreţ: „Ce ţidulă? Am eu ţidulă!“

Era mai la amiazi şi Jidanii nu mai aveau nici un vot, noi aveam majoritate şi o rezervă de vre o 50 voturi. Iar Grigore Birle din Buteasa s'a dus acasă şi a venit cu 24 alegători. Jidanii erau desnădăjduţi, cînd iaca soseşte notarul Erdős, gavalierul patriot, mâna dreaptă a Jidanilor. Notarul Barna, care prezidase până aci, părăseşte sala de votizare şi în locul lui să aşează Erdős, ca preşedinte substituit. Acuma să încep apoi apucăturile mişeleşti. Să vede că notarul Barna nu voia să iee asupra sa săvîrşire de blăstămăţii, şi de aceea au adus pe Aurel Erdős, care e copil de popă românesc din Țara-Oaşului. Şi-apoi s'a adevărit cu vîrî şi aci, că renegaţii sunt pentru noi mai răi ca trei unguri curaţi! Sub preşedinţia renegeului, ni-s'a tras apoi batjocura deplină!

Kram pe prispa casei. Un om mă agrăeşte: „Uite, uite fîrtate, biletele noastre în mîna jidanului cel roşu!“ Era vorbă de biletele noastre puse de alegători în vasul de votare (urnă), de unde n'au să fie scoase decît la ora de încheere cînd să numără voturile. Uitîndu-mă pe ferăstră, văd într'adevăr, că jidanul Kepecs, contabil la „Népbank“, are un pachet de bilete de-ale noastre în mîna! În clipa asta aud pe Erdős strigînd, că gendarmii să îndepărteze pe oameni dela ferestri! La ce a răspuns Dr. Costa George: „Acum ne poţi depărta, să nu mai vedem, căci e destul ce am văzut!“

Intr'aceea notarul alungă din casă pe 3 oameni de-ai noştri, cari din întîmplare erau în lăuntru şi nu i-a fost băgat de samă.

Aceşti oameni au povestit următoarele: Jidanul cel roşu a luat din vasul de votare (urnă) 100 de bilete şi le-a numărat ungureşte şi noi am înţeles; iar apoi ne-a scos din casă, şi nu ştim ce a mai făcut cu ele.

Bărbaţii noştri de încredere spun: „Jidanul a scos din hîrgău 100 bilete. Noi am zis: Asta nu vrem să o vedem, pune-le îndărăt! Atuncea notarul Erdős a strigat cu

dispreţ: Dacă nu vă place, apelaţi! Atuncea jidanul a vîrît biletele în busumar şi în locul lor a pus altele, o sută, de-ale lor!“

Văzînd alegătorii cele petrecute, s'au iritat aşa, încît era să sară la ei, neavînd grija gendarmilor. Numai dlui Dr. Aurel Nilvan şi preotului local este a să mulţumi că nu s'a întîmplat o încăerare îngrozitoare.

La 4 ore s'au numărat apoi biletele. Am căzut cu 70 voturi! Bărbaţii noştri de încredere, Onuţ Birle şi Ioan Marian au părăsit sala fără a subscrie protocolul.

Aşa s'a sfîrşit alegerea din Prislop, aşa au învins Jidanii şi nu prin voturile româneşti.

Alegerea s'a apelat. Contra lui Erdős şi Kepecs s'a pornit proces criminal.

Vrem dreptate, pentru care şi viaţa o dăm!

Un fost de faţă.

Literatură

Deschidem azi loc în foaia noastră spicuirilor prin cărţile ce ne vin la redacţie, pe care un bun colaborator al nostru, le ceteşte şi îşi înseamnă ce a găsit mai frumos prin ele. Vom face prin aceasta cunoscut păturilor largi ale poporului nostru românesc părţi alese din scrierile cele mai bune ale scriitorilor, îmbogăţindu-le sufletul cu simţiri frumoase, cu gândiri curate şi îndrumătoare la bine.

Spicuirile noastre le începem azi cu o frunzărare prin cartea: *Robinson în Țara-Românească*, scrisă de I. Gorun (Hodos), un bun meşter de peană al nostru, de naştere din Ardeal, care însă de multă vreme să află dus în România.

Iată pe scurt cuprinsul acestei scrieri:

Un tinăr bogat, care trăise numai în învălmăşala de oraş mare, ajuns la treapta din urmă a desnădejdiei, vrea să-şi facă capătul. Incunoştinţează despre aceasta pe un „prieten bun“ al lui şi pleacă din Bucureşti. Mergînd fără de ţintă, ajunge în satul Scăeni, unde împrejurările îl silesc a să face — ţaran! Om luminat, el să pune pe lucru şi dînd tuturor pildă, ridică satul la bunăstare şi înflorire!

În jurul simbului acesta să grupeză întreaga povestire a vieţii lui Nichifor în decurs de 2 ani dezile.

Cartea e scrisă într'o limbă uşor de înţeles şi curată, e vrednică a fi cetită, deoarece punîndu-ne înaintea ochilor păcatele satelor noastre şi arătîndu-ne mijloacele de îndreptare, ne va da niţel de gîndit asupra lucrului şi vom înţelege, ceea-ce spune şi autorul, că fericirea adevărată (îndestulirea cu noi înşine) o putem afla numai în munca neînteruptă ce o facem pentru binele de-a-proapelui şi al nostru!

— Bine scrisă şi frumos gîndita carte să poate căpăta dela Biblioteca Naţională din Orăştie, pentru numai 1 cor. Cei-ce o cer prin postă, să pună şi 10 fileri pentru postă, ca neplătita posta n'o primeşte.

Un lucru necinstit ce să prăbușește!

Cit zvon nu făcură, Doamne, în preajma alegerilor de deputat și după ele, zvircolirile vivovate a companiei de vinduți și vinzători: Mangra, Brote, Slavici, — cari pășise acum pe urmele lui Burdia și alui Moldovan Gergely, ba să luase par'că a să întrece cu aceia.

Mulțumită însă faptului, că marea obște românească, grosul poporului, și toate foile noastre naționale, într'un glas au respins dela ele ori-ce conlucrare cu păcătoșii, că deși bătuți prin mișelie în alegeri, noi nu ne-am recunoscut bătuți, și nu ne-am dat cap plecat, ci am strigat în lumea mare:

„Da, ne-ați răpit prin mișelie, prin bani și prin baionete, dreptul nostru, scaunele noastre din dietă, dar nu ați putut răpi inimile noastre românești și nu le veți putea îndoi și desnădăjdui niciodată! Ci mai virtos vă cerem dreptul nostru la viața națională și mai cu îndirjire vom lupta pentru a ni-l zmulge dela voi, dacă de cinsti și de omenie nu știți și nu vreți să ni-l dați.“

Și dac'au văzut cum bate vremea, guvernul din Pesta a zis lui Mangra—Slavici—Brote: „Vă puteți duce. Nu dau pe voi nimic. Văd că nu vă urmează nici țiganii dintre Români. Iar numai de voi n'am lipsă. Am eu flămânzi destui pe lângă mine. Încă mai lichniți ca voi! Puteți merge, că nu-mi plătiți nimic!...“

Nenorocii Slavici, Brote și Mangra să imbiau să-i scoată guvernului o foaie nouă, de zi, în Pesta, sub numele „Pacea“ (ori poate nici n'aveau lipsă să facă foaie nouă, că la caz de lipsă, aflau ei una aci în Pesta gata a să da lor!), și era să ajungem și zilele grețoase a cetii articli subscriși de un Slavici, fostul întâi director al „Tribunei“ la Sibiu, — tămîind guvernul dela Pesta!... Dar norocul nostru că însuși guvernul, știind că altceva n'ajunge prin asta decît că mai tare are să-i infurie pe bunii Români contra sa și a uneltelor sale, — li-a răspuns și în privința asta celor gata spre vinzare: „Nu dau parale pe foaia voastră. Am cercat eu destul cu Moldovan Gergely vre-o doi ani, și n'a răsărit decît cucută din „sămînța“ ce mi-o sămăna el. Nu mai dau banii și pe voi.“

De atunci, cei trei crainici ai rușinei naționale, s'au făcut nevăzuți. Mangra e atît de măchnit, încît ci-că nu-l mai

cunoști. E numai umbra lui Mangra de pe vreme. Să vede că îl roade rău vermele remușcării prea tîrzii. Că vede azi cit de mult el e un nime. Ca laltăeri îl prețuia un neam întreg, ca ieri să credea tare sub aripile ocrotitoare a guvernului. Acum l'a dat și acela afară de sub aripi. Nainte nu mai poate merge, napoi nu să mai poate întoarce. Că nu întîmpină altceva decît — scuișările unui neam pe care prea l'a înșelat!

Iar mai nou în această prăbușire a unei clădiri imorale și păcătoase e, că și „Regele necoronat“ al acestor renegați, Burdia Szilardie, își desface corturile și-și licitează boscirțele!

„Severinul“, foaia lui, care mergea cite 50—60, ba și 100 și 200 exemplare gratis (pe nimic) în fiecare comună din graniță, hulind la tot ce are neamul românesc mai bun și mai cinstit în fiii sei, și chemînd pe oameni să se inchine numai mamonului pe care el călărea, — „Severinul“ și-a dat și el duhul ca foaie politică ce era!

Burdia, vădit cu chivernisiri fără suflet a averii grănițerești și strîns cu ușa, — își risipește „garda“, își desface prăvălia. Foaia a dat'o unui G. M. Dopp, să facă el ce-o vrea și ce-o mai putea cu ea! Și M. G. Dopp vestește în numărul 46 din săptămîna trecută, că scoate politica din foaia „Severinul“ și o face foaie nevino-vată economică-socială...

Dacă dl Dopp să simte om de-a redacta o foaie pentru popor, dîndu-i povețe economice sociale, — bine face că să șilește a face acest lucru. Dar să ne ierte dacă-i spunem, că nici numele „Severinul“ nu e iertat să-l mai țină, prea fiind acest cuvînt pătat prin purtarea murdară a stăpînitor de până ieri a acestei foi!

Incetarea „Severinului“ politic este coperirea cu el a mormîntului politic al stăpînului seu, negrul la suflet Burdia, și a mormîntului însăși politicei mizerabile pe care a făcut'o atîta vreme, stricîndu-ne poporul din vechea și buna Graniță!

Din România.

Lucrare la Ligă.

„Liga Culturală“ dela București a rînduit un șir de sărbări culturale, care urmăresc două ținte: a trezi, prin conferențe, vorbiri ori cetiri, luarea aminte a mării obște din Țară asupra sfortărilor ce să fac și cari mai trebuesc să se facă, de Români de pretutindenii, unii pentru a să apăra, alții pentru a-i ajuta în lupta de înălțare națio-

nală! — și al doilea scop, ca din taxele de intrare la aceste conferențe și sărbări, să se adune fonduri pentru a avea din ce coperi cheltueile ce le cere o muncă de aceasta de apărare națională.

Armele cu care Liga Culturală dela București ajută lupta națională, sunt spuse în însăși numirea sa: armele culturii. Ea voește să tipărească cărți și să le împartă între Români, să scoată foi cari să înalte sufletele românești, și să dea ajutoare, pe cit să poate, la tineri rîvnitori după cultură.

Și anul trecut Liga din București a pus la cale un șir de astfel de sărbări și conferențe, și ele au adus roduri destul de mulțumitoare. Acum apropiindu-se iarna, s'a început șir nou.

Cea dintii sărbare de acest fel astan, a avut loc Marți în săptămîna trecută, la București. Un public numărînd, intelectuali și studenți, au luat parte în sala Ateneului. Dovadă că lucrarea Ligei este urmărită cu interes și bună voință.

Sărbarea s'a început cu „Deșteaptă-te Române“ cîntat de corul societății Hora de sub conducerea d-lui Juarez Movilă. Au urmat apoi un șir de cîntece naționale executate cu multă pricepere de același cor.

Dl profesor G. Bogdan-Duică, fost redactor al „Tribunei“ din Sibiu, a cetit apoi o conferență în care a arătat starea politică în care să găsesc astăzi Români din Ungaria, precum și vederile de cari sunt conduși fruntașii nostri în lupta lor.

Astăzi, — zice dl Bogdan-Duică, atît în regat cit și peste munți, cuvîntul zilei este „Impăcarea“. Să discută și să tîlce în felurite chipuri treaba „impăcării“ maghiaroromâne, care nu trebuie să ne mire cîtuși de puțin. Incercările de înțelegere ce au avut loc între guvernul ungar și Români, sunt urmarea firească a pornirilor de împăcare ce domnește azi în Austria.

În Austria li-să dă locuitorilor italieni Universitate! Rutenii sunt priviți cu bunăvoință (deși nu-s nici ei, nici Italianii, nici cîte jumătate de milion! Nu ca noi: 3 milioane!)

Era firesc că dela Viena să pornească îndrumări și pentru împăcarea Ungurilor cu naționalitățile și indeosebi cu Români. Incercările de înțelegere sunt urmarea acestor îndrumări.

Între Români de peste Munți să arată azi două porniri. Vechiul grup al celor ce cer neatîrnarea Ardealului și ridicarea poporului român prin propriile lui puteri și este pornirea slabă și lipsită de popularitate, a „Moderatorilor“, cari să mulțumesc cu ce le-o imbia guvernul. Dar guvernul nu le imbie, în asămănare cu îngăduințele făcute de austriaci, italianilor și rutenilor, — nimic! Unde e programul cultural al guvernului ungar?

Unde sunt chezeșile pentru libera dezvoltare a poporului român? Cînd Italianilor li-să dă Universitate, Români, popor de peste trei milioane, au dreptul s'o ceară și ei aceasta!

Este deci foarte firesc ca ei să nu să alătore la pornirile „moderatorilor“ (celor ce să mulțumesc cu cit de puțin, ba și cu făgădueli goale!) ci să rămînă credincioși îndrumării celorlalți, rămînînd ca „impăcarea“ să se facă atunci, cînd guvernul va intra în pertractări (desbateri) cu aleșii întregului popor românesc! Căci numai cu aceștia să vor putea face legături trainice!

Până atunci Români din Ungaria au lipsă de organizare (rînduirea puterilor)!

Dl G. B. Duică a fost ascultat, scrie Voința Națională, cu multă plăcere și aplaudat cu însuflețire de public.

Dna Elena Locușteanu-Bonciu a cîntat apoi cu multă măestrie cîteva arii (cîntări) din Ardeal și Bănat, iar dra Tina Barbu, artistă a Teatrului Național, a declamat cîte-va din idilele lui Coșbuc.

Sărbarea s'a sîrșit tot cu „Deșteaptă-te Române“ cîntat de corul elevilor dela seminarul Central.

Correspondență.

Sfințirea școlii din Tărtăria.

În 13 Novembre 1910 s'a făcut sfințirea școlii gr.-ort. din cemuna Tărtăria, din partea protopresbiterului Sergiu Medean, din Sebeșul săsesc, însoțit de preotul local.

Cu acest privilegiu au eșit la Tărtăria și trimișii Despărțămîntului Asociațiunii din Sebeș, ca astfel mai mult să mărească acesată sărbătoare.

Liturghia s'a slujit în una din cele 2 sale ale școlii, căci și biserică în Tărtăria e în edificare. După sf. liturghie a urmat sfințirea apei și stropirea școlii, apoi dl protopop prin o vorbire potrivită a tîlcuit poporului adunat în număr frumos, rostul școlii și chemarea ei din ziua de azi.

A urmat după aceea dl învăț. Alexandru Dolvea din Sebeșul (lîngă Sebeșul săsesc) cu cuvîntarea sa despre bontura spirtuoasă și urmările rele ale ei. Prălegerea a fost frumoasă, bine lucretă și de popor ascultată cu mare luare aminte.

Apoi dl George Tătar din partea despărțămîntului „Asociațiunii“ a vorbit despre „Reuniuni, asociațiuni“ și însămnătatea lor disertatie foarte bine potrivită. A fost viu aplaudat.

A urmat apoi un prînz comun în casele ospitalului dn Iulian I. Vulcu, unde s'a servit o masă înalțată, la care s'a vorbit din partea dlui prot. și a altor participanți: pentru poporul din Tărtăria, pentru conducătorii acestuia: părintele Ioan Radu și dl Iulian

Vulcu, cari au avut partea leului la edificarea școlii. Ne-a desfășurat în decursul prinzului dragălașa dsoară Lucreția Șinca, fiica protopopului onorar din Batiz, cu doine și arii românești. Mai apoi tot în casele dlui Vulcu ni-s'au arătat și câteva chipuri cu schiop-ticonul, din viața lui Isus Christos.

Laudă să cuvine poporului din Tărtăria, care, deși trăește între împrejurări grele, s'a apucat de edificarea școlii și bisericii deodată. Școala e gata și dată chemării, biserica va fi gata în anul viitor.

Iată dară că unde e conducere bună și înțelegere, poporul, deși sărac, face minuni prin alipirea ce și-o arată față de școală și biserică, temelie ființei noastre.

Ca un semn de iubire țin să amintesc și participarea protopopului gr-cat. din Sebeșul săsesc, care în vorbirea sa dela prinz, a intonat, că să fim uniți în cuget, simțiri, să ținem strins la limba noastră și la obiceiurile noastre, și atunci viitorul e al nostru. Da! Tot adevărul să cuprindă în aceste cuvinte.

Voi vrednici conducători ai Tărtăriei, urmați și pe mai departe cu ținuta începută și în curînd comuna Tărtăria o vom putea înșira în rîndurile comunelor celor mai de landă românești!

Un participant.

Gazetele lui Birăuț

dela Pesta dau mult de vorbă celorlalte foi românești dela noi, prin cari să roștește îndeosebi tinerimea noastră bună, dela înaltele școli (universități). Mai nou tinerimea din Brașov și-a spus cuvintele sale de osîndă asupra acestui om și a gazetelor sale.

Tinerimea română din Viena în o scrisoare foarte aspră își aruncă disprețul seu asupra acestui om și a foilor azi stăpînite de el.

Iar tinerimea din Pesta, vre-o 80 universitari, înfierează cu cuvinte cari ard ca ferul roșu, pe cutozătorul Birăuț. Tinerimea spune că și ea, ca și cei dela Viena, Sibiu, Brașov și de aiurea din țară, țin de o rușine națională aceste foi. Protestează în privirea atacurilor și hulelor pe care acest cel cel mai compromis om (vîndut pe vremuri lui Burdeal) le aruncă cu gură mare asupra atîtor fruntași ai vieții noastre de obște. Tinerimea osîndește și nepăsarea publicului cetitor, care mai suferă și primește foi din mâinile acestui rătăcit! Cere boicot pe toată linia contra foilor lui.

Ne facem trista datorie de croniciari, însemnînd pe scurt aceste proteste ce ni-s'au trimis întregi. Încolo avem o părere deosebită:

Tinerimea noastră bună, ni-să pare că prea pușcă cu tunuri după vrăbii. Lase-l în pace pe B. O foie numără doar în viața de obște, nu mai intrucit ea reprezintă un capital moral și un capital de idei, pe care lumea pune preț și le cîmărează!

Bietele foi dela Pesta demult nu mai numără nimic și nu mai încălzesc nici mai răcesc pe nimeni. Sunt mai mult niște morți vii încă, cari abia și mai trag scheletele, trosnind din oase la tot pasul. Până ce, nu peste mult, le va chema la sine răpausul de veci.

Bratu—Birăuț.

Am luat notiță în numărul trecut, de faptul, că mult pomenitul Birăuțiu, a băgat în val și pe un alt tipograf român mai tiner și pân' aci prețuit de cei ce l'au cunoscut, pe dl N. Bratu dela Sibiu. Spuneam că să pare a fi legat ceva pretenie neînțeleasă cu Birăuț dela Pesta, cel care să războește cu toată lumea și »disciplinează« el pe redactori.

De dragul adevărului grăbim a însemna, că în «Foaia Poporului» Nr. 44 dl Bratu publică o lămurire prin care recunoaște că nu s'a învoit cu publicarea articolului discutat, dar încolo să lapadă și dsa de tovărășia cu Birăuț, spunînd că în viața sa n'a schimbat cu acela vre-o scrisoare, nici a vorbit cu el vre-odată despre treburile foilor! Chiar și numai că e bănuț cu așa-ceva o, socoate de o hula pentru sine!

NOUȚĂȚI

Jocul miresei în scop cultural. Tot își mai aduc aminte unii cinstiți nuntași români de acest bun obicei! La nunta dlui Iosif Bucureștian, comerciant în Hondol, cu dsoara Victoria Copos din Rudă, la propunerea cinstului naș Nicolae Pop, preot în Ormîndea, s'a jucat jocul miresei pentru Brad, adunîndu-să 50 cor. Dl naș a premers cu pildă bună, începînd dăruierea cu 10 cor.

Laudă cinstiților miri și vrednicilor nuntași!

O nouă cinste pe Vlaicu. Cetim în „Voința Națională“: Joi seara comitetul „Automobil-Clubului Român“ a ținut înțlia sa ședință din toamna aceasta, sub prezidenția prințului G. V. Bibescu. Comitetul a luat între altele următoarele hotărîri însemnate:

1. Să să dec medalia de aur a „Automobil-Clubului Român“ inginerului Aurel Vlaicu.

2. A înșințat o școală de mecanici conducători ai automobilelor, dîndu-i ajutor din fondurile proprii... etc. etc.

Maiestatea Sa despre scumpete. La un prinz dat de M. Sa împăratul în onoarea „delegaților“ (trimișilor celor două diete din Pesta și Viena pentru trebile ce s'au de obște amînduor țărilor) — să spună că M. Sa a vorbit foarte îngrijorat, cu mai mulți delegați și de scumpetea ce stăpînește în timpul din urmă țara și despre mijloacele ce s'ar putea folosi împotriva acestui răz. Într-o altă a zis cătră un delegat:

— Trist lucru că scumpetea din zi în zi e tot mai mare. Știu că poporul suferă mult din cauza aceasta și imi pare foarte rău că nu s'a găsit înă vre-un modru oarecare prin care să se facă nesimțită scumpirea din cale afară a lucrurilor.

Maiestatea Sa a întrebat mai mulți deputați din Austria și Unguria că prin părțile lor ce prețuri sunt?

Nrul 49 al „Libertății“ cel din 8 Dec., va fi un număr care va duce o plăcută uimire cetitorilor noștri: Le acel număr să adauge și cel dintii număr din foaia veselă „Bobîrnaci“, care începe să iasă ca a 4-a foaie în tovărășia foilor noastre! Vor căpăta atunci abonenții noștri toate 4 foile noastre de-odată:

„Libertatea“,
„Foaia Interes.“,
„Tovărășia“ și
„Bobîrnaci“.

Redactată de meșterul de penă »Haralamb Călămăr«, dl Ermil Borgia dela Sibiu, foaia nouă „Bobîrnaci“ va fi cea mai bună foaie de glume la noi Români din Ardeal, Ungaria și Bănăți!

Materialul îl avem deja în tipografie. E foarte draguț, plin de haz și scînteind de spirit sănătos!

Acel număr de »Libertate« cu toate trei adausele sale îl vom trimite gratis și la alți cite 2—3 neabonați de o comună, cari își vor da adresa până cel mult în 28 Nov. ca să știm cu cite foi să tipărim mai mult! Abonații noștri ne pot trimite dară cite 2—3 adrese a celor mai buni cetitori din satul lor, cărora să le trimitem acel număr de probă. Mai mult de 2—3 în o comună, nu putem însă trimite!

Moarte. *Veturia-Chiti Chirtop*, fostă elevă la școala de fete a Asociațiunii, fiica dragălașe a dlui adv. Dr. Chirtop din Cămpeni, a încetat din viață după lungi și grele suferințe, în 7 Novembre n., în etate de abia 11 ani. Odichnească-o Domnul în pace și trimiță mingăere greu întristaților părinți.

Petreceri

— Despărțămîntul Alba-Iulia al »Fondului de teatru român« invită la Producțiunea teatrală urmată de dans arangiată cu concursul tinerimei din Alba-Iulia și jur, care va avea loc la 21 Novembre n. (ziua Archang. Mihail și Gavril) în reduta orășenească din Alba-Iulia. Venitul este destinat fondului despărțămîntului.

Ministru proședintelo Khuen la împăratul. Marți după amiazi Khuen Hóderváry a fost primit de M. Sa în „Hofburg“, ca să-i dea samă despre „munca“ desvoltată de guvernul său, dar mai cu seamă despre „muncă ce o va desvolta de aci înainte“ dieta din Pesta care a ajuns de rîsul lumii cu „răpausul“ ei. Ei zic, că cei ce au fost naintea lor la oala cu carne

sunt de vină de trîndăvia dietei da acum! Și poate să aibă dreptate Khuen.

Din Rusia. Baronul *Ungern-Sternberg* a fost judecat zilele aceste ca trădător (vînzător) de țară, la 4 ani de muncă grea în băile de plumb ale Siberiei.

Încă o păreche de șine pe linia ferată Piski—Petroșeni. Au trecut cinci ani de zile de cînd s'a hotărît că între Piski și Petroșeni să se mai facă un drum de fier. Ba începuseră în repetite rînduri să și lucreze, cu toate astea clădirea drumului al doilea, a tot întîrziat până azi. Nici de linia amărâtă care este nu s'a prea îngrijit statul în vremea din urmă, decum să mai facă și alta nouă. Bătăraș că n'ar fi stricat. Căci atunci ar fi fost și cîștigul cu băisăgurile de cărbuni mai mărișor, iar Români de pe valea Jiului ar fi avut bieții și ei un pic de tihneală mai bună. Acum auzim că să apucă iarăș, ba că s'au și apucat deja, de lucru, pentru a doua linie.

Contractul comercial al Impărației noastre cu Sîrbia, după cum anunță „Vossische Zeitung“, e statorit de ministri celor două state! Guvernul sîrb are mare nădejde că va fi primit fără multe desbateri și de „skupșcina“ (dieta) sîrbească.

Prăvălia dlui Lăzăroiu

din piața Orăștiei, care din pricina neatîrnătoare de dsa și nu din vina dsale, stase închisă cîțva timp, — s'a deschis de nou cu ziua de 15 November a. c. Onoratul public din loc și jur e rugat a o cerceta cu aceeași încredere și bunăvoință cu care a fost cercetat-o și în trecut!

Un ucigaș nepșdepsit. Din Sibiu ni se scrie: La tribunalul de aici a fost achitat zilele acestea de cătră curtea cu jurați George Hoprich care la Indemnul lui Pampus a săvîrșit nu de mult omorul de pe drumul Cristianului. A fost judecat abia la plățirea speselor de înmormintare.

Lada stropită cu sînge. În gara orașului Vilna (Rusia) s'a întîmplat mai deunăzi, că pe cînd niște muncitori dela tren să năcăjeau cu o ladă mare și grea să o pună în vagon din magazin, magazinerul a băgat de samă că lada era stropită și murdărită cu sînge proaspăt. A înșințat aceasta șeful de gară, care îndată a și dat de știre gendarmilor să vină să deschidă lada. Și buni ochi a avut magazinerul. Dacă au desfăcut lada, cei de față au încremenit de ce-au văzut acolo. Erau așezate la mijlocul lăzii într-o altă lădășue, jur împrejurul căreia era nășip: *patrusprezece capuri femești, pline de sînge, dela jumătatea grumazului tăiate*. Spălîndu-se sîngele de pe ele, s'a putut vedea că erau capetele alor patrusprezece fete

tinere. Lada a fost adresată pentru gara dela Ponemuni.

Că cine a trimis-o, nu să știe încă. Cercetarea s'a pornit. Toată lumea e înfiorată și scârbită de ceea ce s'a descoperit în gara dela Vilna.

Jocul miresei pentru convictul din Lugoj. Cu ocaziunea nuntii cinstiților tineri Avram Oprea din Boblna și Todorica Todor din Straja, ținută în casa ospitală a Dnii Dr. Victor Bontescu din Hațeg, la jocul miresei s'au adunat și dăruit în folosul convictului diecezan din Lugoj, de curind deschis, suma de 52 coroane. Pentru acest frumos dar rog să primească atît cinstiții miri cît și on. nuntași deosebita mea mulțămire! Dr. Iacob Radu, vicar foraneu.

Sfințirea școlii nou zidite din Ludești Costești (tractul gr.-or. al Orăștiei) să face Luni la Sf. Arhangeli, prin dl protopop V. Domșa și 3 preoți din jur. Tot atunci producție teatrală cu concert, urmate de joc.

Colera. După cum arată înștiințările ce să fac zilnic ministerului despre coleră, mai nou, ar fi fost: în Petroc (comit. Baciu) 1 îmbolnăvire, 1 moarte; în Temerin și Palona cîte un caz de moarte; în Zombor și Ecica-română cîte 1 îmbolnăvire. În comitatul Torontal au fost de toate pînă acum 53 cazuri de coleră. Din aceștia au murit 38, s'au însănătoșat 13, mai sunt bolnavi 1.

Din foloasele automobilului. În Deva s'a întimplat Marți după amiază, că spăriindu-să caii unui român de automobilul deputatului Dr. Barcsay, s'a răsturnat căruța, încărcată de oameni, și mulți din ei au primit răni și rupturi primejdioase. Lumea adunată în jurul căruțului răsturnat, — zicînd unii, cari au văzut toată întimplarea dela început, că numai șoforul (cîrmaciul) e de vină, căci n'a vrut să ferească de loc din calea căruțului, ci pare că s'a băgat anume pe el, — s'a năpustit asupra șoferului, și dă-i și dă-i, de l'a făcut tot sînge pe bietul om, care mai bine ar fi făcut să nu stea pe loc cu automobilul, să-și aștepte plăcintele, dacă s'a știut vinovat. Și încă ceva. Din vîrfurile hotelului „Crucea-albă“ să nita înmărmurit de ce vedea, un om ce tocmai punea la țigle pe coperișul otelului. Cînd privea mai cu nesăț la cei-ce pisau pe sărmanul șofor, iată că scapă țigla ce ținea în mână în mijlocul mulțimei. Țigla a spart capul unei fetițe.

Intunecime de lună. În noaptea din 16 spre 17 Nov. ajungînd luna de tot în umbra pămîntului, s'a putut vedea intunecime de lună. Intunecimea s'a început seara la 11 oare 44 minute și a ținut pînă dimineața la 2 oare 57 minute.

Intunecimea totală a fost între 1 și 1 $\frac{1}{4}$. Unde cerul a fost limpede, s'a putut vedea și pe la noi.

Cîți să duc într'o lună la America. Statistica emigrărilor din Iulie, arată că: în o singură lună s'au dus la America, cu totul 76.615 oameni. Au fost respinși la control 1562. Între cei ce au luat bățul pribegiei au fost 19.615 din *Austro-Ungaria*.

Cununii. Dșoara *Amalia Dima* și Dl *Silviu Dan* își vor serba cununia Sîmbătă în 26/13 Noemvrie la oarele 4 în biserica gr.-cat. din Vulcan.

— Dl *Dumitru Oana*, inv. și dșoara *Maria Voisan* își vor serba cununia lor, *Duminecă*, în 20 Nov. n. în biserica gr.-or. din Pianul-de-sus.

— Dșoara *Anica Brătou* din Teiuș și dl *Ion Mihai Ciufudea* n. din Blaj, vestesc sărbarea cununiei lor, care va avea loc în 20 Nov. n. în biserica gr.-cat. din Teiuș.

— Dșoara *Grațiana Boneu*, fca dlui profesor *Vas. Boneu* din Brad, și dl *Silviu Beșan*, profesor, își anunță cununia lor, care va avea loc *Duminecă* în 20 Noemvrie n. în biserica gr. or. română din Brad.

— Dl *Demetriu Moldovan* din Secaș își va serba la 20 Nov. n. cununia cu dșoara *Silvia Moldovan* în biserica gr.-or. română din Pecica rom.

— Dl *Romul Mermezan*, abs. de teologie din Rapoltul-mare și dșoara *Victoria Bogdan* din Mada, își vor serba cununia în 20 Nov. în bis. gr.-or. din Mada.

— Dl *Emanuel Muntean* inv. și dșoara *Aurelia Domșa* din Pețalca, își sârbează cununia în 20 Nov.

— Dl *Petru Moga*, franzelar în Blaj, și dșoara *Marioara Cușuta* din Sebeșul-săsesc, își vor serba cununia în 20 Nov. în Sebeșul-săs.

— Dl *Victor Mani* și-a sârbat în 13 Nov. n. cununia cu dșoara *Ludovica Viorel* din Șibot, în bis. gr.-or. deacolo.

— Dl *Valeriu Muntean* din Orăștie își sârbează cununia cu dșoara *Maria Tănăsoi* din Căstău, Dum. în 20 Nov. n.

— Dl *Petru Balta* din Halmagiu, își sârbează cununia în 20 Nov. n. cu dșoara *Veronica Corpadea* din Cebea în bis. gr.-or. din Cebea.

— Dșoara *Lucreția Hațiegan* din Intregalde și dl *Ioan Muntean* abs. de teologie din Șibot și-au sârbat cununia *Duminecă* în 30 Octombrie n. în biserica catedrală gr.-c. din Lugoj.

— Dșoara *Iuliana Danilă* și dl *Ioan Căstăian* își vor serba cununia religioasă *Duminecă*, în 20 Nov. n. în biserica gr.-or. din Orăștie.

Dorim fericire!

Preot în Stăuini. Comuna mică Stăuini (tractul protopopesc Geoagiu) era filie a parohiei matre Mada. Acum s'a prefăcut în parohie de sine și și-a ales în 23 Oct. n. de preot pe dl *Romul Mermezan*, Dece Dzeu să auzim de avînt și înflorire în noua parohie de sine.

Sfințirea de biserică. În ziua sfinților *Archangeli Mihail și Gavril*. să va sfinți biserica gr.-or. românească nou zidită din comuna *Popești* (filia comunei matre *Chergeș*). Sfințirea o va săvîrși protopresbiterul tractului *Deva* dl *Dr. I. Dobre* ca mandatar al *I. P. S. Sale* *Metropolitului Mețianu*, însoțit de numeroși preoți din tract. Preotul local e harnicul *Ales. Pătrău*. Dece Dzeu ca și poporul și preotul să aibă cea mai deplină bucurie de sfința sărbătoare pentru care să gătesc!

Moarte. *George Pop* născut în Ighiu, fost învățător gr.-cat. în Ciugudul inferior, după scurte dar grele suferințe a răposat în 13 Octombrie în etate de abia 21 ani. A fost înmormîntat în cimiterul bisericii gr.-cat. din Ighiu. Preotul gr.-cat. *Alex. Pop*, din *Hasmașiu* în loc de cunună peritoare pe sicriul neuitatului său frate, a trimis *Orfelinului* învățătoresc gr. cat. de *Albă-Iulia și Făgăraș 10 cor.*

— *Vasilie Pop*, vechiu măestru pielar în Orăștie, a încetat din viață în 11 Nov. n. în etate de 78 ani. Il deplîng numeroși fii, fice, nepoți și strănepoți!

Odihnească în pacer!

Eforia școlii civile de băeți și fetițe din Hațeg, la îndeplinirea posturilor vacante, în ședința din 9 Novembre a ales în postul de profesor pe tinerul *Romul Vuia*, ca cel mai bine calificat.

Să sperează că cu diligența, cu pregătirea-i frumoasă și cu cunoștințele sale, noul profesor va dovedi o lucrare școlară mănoasă, spre binele neamului.

Să caute un avocat român. În comuna mare *Borgoprund* comit. *Bistrița Năsăud*, ar avea loc un avocat. Numărul populației din loc și jur e 14.000. Teren foarte mare de activitate. — Informațiuni detaliate să pot primi dela *Victor Varna* notar comunal în *Borgoprund*. — Bine înțeles, un avocat român onest, ar duce-o mai bine aci.

„Reuniunea pentru biblioteca populară“ din *Viștea-de-jos*, invită la Producțiunea teatrală pe care o aranjază în favorul „zidirei unui local de teatru“, Luni în 21 Novembre n. 1910 (ziua arch. *Mihail și Gavril*), în localurile „Ospătării Șandru“.

— Reuniunea română de cîntări din *Săliște* aranjează *Duminecă*, în 20 Noemvrie n. *Concert* în sala festivă a școlii din *Săliște*.

Mire pușcat la ospăț. Era multă voie bună și veselie mare la ospățul lui *George Mladin* din *Nădab*. Un șir lung de căruțe venea după trăsura în care erau fericii miri. Chiuiu și hurezau de trebuia să-ți astupi urechile, din cînd în cînd să mai auzea și cîte o pușcătură, iar țigănușii trăgeau din dipte de să se rupă strunele, nu alta. Prietenul cel mai bun al lui *Mladin*, *Florea Crișan*, era în trăsura mirilor și avea și el pistol cu care tot într'una pușca. Cum sta așa cu pistolul încărcat în mână, gata de al slobozi, de odată să descarcă arma ruginită și glonțul oblu în capul mirelui s'a dus omorîndu-l pe loc.

O nenorocire în băile americane. În America la băile de căruni din *Trinidad* (statul *Colorado*), în urma unei explozii s'a huluiț bolitura băii pe o întindere mare, îngropînd de vii pe cei vre o șeptesci de muncitori. Apucîndu-se îndată cei de afară de lucru, le-a reușit abia în două ceasuri să curețe baia și să străbată la cei ce desuadăduiți să zăbăteau și între chinuri sfârșite să luptau cu moartea, afund, afund, în pantecele pămîntului. *Patruzeci și cinci de lucrători au fost scoși morți pînă acum* parte striviți, parte nădușiți, vre o 15 abia vii, dar și acestia cu mâni și picioare rupte, alții nebuniți de spaimă.

Isprava unui glonte de tun. Din *Anvers* (Belgia) să scrie, că pe cîmpul de lîngă *Braschet* au făcut probele aceste cu un soi nou de gloante de tun, niște ingineri însoțiți de oficeri de tunari. Cînd să sloboadă tunul, noul glonte la prima încercare n'a voit să iasă din tun. I-au pus praf mai mult, atunci s'a slobozit, dar nu s'a întimplat ceea ce dorea inginerul descoperitor, să se spargă adecă glonte și să se împrăstie în sute de bucăți. Mergînd un inginer cu un căpitan de tunari după glonțul pușcat odată, să-l aducă îndărăpt ca să-l cerceteze cu deamănuntul, doar fi află gheala, sosînd la glonte, inginerul, a încercat să desfacă glonțul. În clipa cînd era să descopie însă gaoacea granatului, acesta a explodat cu o bubuitură puternică, sfărîmînd în bucăți pe inginer și oficer. Au zburat dărabe de fier și plumb pînă în lagărul celorlalți oficeri și ingineri, rîndînd pe mulți dintre ei; a dărîmat o casă ce să afla în apropiere, iar pe cei din întruțl căsii i-a rînit de moarte.

POSTA REDACȚIEI

Dnl *X. P. Tus*, în *Lupa*. Folle dtale au fost plătite numai pe 3 luni. Acelea împlîndu-se, trimiterca mai departe s'a oprit. Acum s'le deschidem de nou, dar al de plată încă 4 cor., pe acest an, ca să se plătit deplin. Fii bun și trimite și acești bani.

Dnl *X. F. Istr.* în *Nep.* Folle de alci s'au mers regulat la Parva. Acum le-am îndreptat la N.

(7734) *Gr. Bog.* în *Bistr.* Dta al plătii pe anul de față numai 2 cor. 50 st. Pe jumătatea din urmă, ai de trimis.

Aurel Chis în *Sînteu-Sănteu*. Folle dtale au vin de 2 săptămîni napol, că ești necunoscut în oraș. De ce nu ai dat strada unde locuiești?

I. Bălaș, soldat în *Viana*. Cu cele 5 cor. e plătit anul viitor, dar pe anul de față trimite încă 50 st. ca să-ți de plata în regulă pe tot timpul.

Dnl *Ion Bogdan* în *Kisab*. Al trimis 1 cor. pentru Vol. IV al *Foll* întereseante. Dar cel 50 st. de parte nu l'ai trimis. Fără de acela nu-ți putem trimite volumul, că neplătii nu-ți primeste la post.

Dnl *X. T.* în *T. Rom.* Da, din greșală s'au dus a doua oară. Ce nu ai putea vinde, le primim noi.

Dni I. Leb. în M. Veleh. Da, trebuiau plătite. Să se despăgubească posta, și-am mai trimis o cerere.

Dni N. Opr. în S. De aici foile merg. Regretăm pierderea și nu știm de unde provine.

Dni I. P. în Oz. Da, șesele de postă să țile țigii din prețul calendarilor primite neplătite.

Dni T. L. în R-gor. Abonamentul d-tale e plătit pe anul acesta. Te dala aceea și a venit din gresală.

Economului F. S. în Faidet. Nu publicăm scrierile d-tale. Notarul dvoastre e încă prea de curând la post, cu să-l puteți judeca fie de bun, fie de rău. Așteptați încă și ce va fi bun în lucrarea d-sale, veți putea scoate atunci la iveală, și ce e rău, asemenea. Dar ca să faceți ordine cu ajutorul său, care în lipsa d-voastră e așa cum spuneți, - întrecați la dînsul de-a dreptul.

Iar ceea ce prețul gr-cat. îndeamnă pentru gresala comună, dați-ne lucrul dovedit cu martori, cari să stea și în fața publicului, - și stunci desbatem lucrul, care ar fi tare trist.

Dni L. B. în Put. Scrioarea DV. o vedem publicată în Tribuna. Așteptăm să vedem ce răspunde dr. G. Saciu, și apoi vom lua și noi cuvîntul.

Dni Const. Bal. în Bal (l. Hațeg). Până la sfîrșitul anului, îți dăm foile cu 80 fileri.

Dni St. Petou Cern. Da, abonamentul să plătește înainte. Pînă la anul nou țile dăm toate cu fileri.

Dni O. Sgl. în Merc. De aici merge. Doar ea funcția nu era indicată.

Dni Ios. Cusman în R. Prețul Calendarului e publicat în fiecare număr. Caută la anulul Calendarului. Unul singur, cu posta cu tot 40 fileri. Poți trimite prețul în timbre (mărci) de postă puse în gresală.

Dni Aur. Sol. în Cara. De aici foile și-au mers neîntrerupt la Kolozs-Kara. Ți-am trimis de nou Nrii 42, 43, 45, iar 44 nu mai avem.

(5898) **Lazar Ty.** în S. Sh. Pa (America) Ți-a gresală aveai două adrese. La una era scrisă pata, la una nu, de aceea ai primit aviz. Plătești, înșe, numai un rînd de foi. Anul de față e plătit, precum spui.

Dnule Ilie Dragoș în M. Bodon. Adresa d-tale e tipărită curat, fără greș. Perderea foilor nu e din vina noastră. Oarecari paseri de pe acolo îți pun mâna pe ea. Ți-am trimis de nou Nrii 32, 33, 34. Pe să l'ai primit?

Dni Ion Birta Chelt în Ol. Homarog. Adresa d-tale la noi e bună. Foia nu l'a oprit nimeni! Nu mirăm cum de n'o capeti. Ți-am trimis de nou 3 numere din urmă. Ți'ai primit? Sau nu așa îți e adresa cum te scriem mai sus?

Dni G. Mîndru în B. Ți-am schimbat adresa punînd numele d-tale în locul celui al feciorului. Acum e bine? Că de priceput n'am prea putut pricepe ce tref din toate scrioarea.

Dni N. Tom. în D. Poștește numai și trimiteți și ce va fi de publicat, publicăm bucuros.

Dni P. P. Cîntec III. nu e succes.

Dni N. B. în Cața. Calendarul și-a trimis de aici în 15 Nov.

Dni I. Ior. în Ch-mare. Ești plătit pe 1910.

Dni I. P. a P. în M. b. Adresa e dată acolo în anunț, prețul încă: 6 cor. Scrie o corespondență și cere să-ți trimiță una cu ramburs.

Pește sărat de tot soiul, din magazinele băncei de credit din Brașov, trimite cu posta sau cale ferată cu prețurile cele mai ieftine, primind arvună sau cu rambursă, (599) 1-10

Josef Huttmann, Brașov.

CALFĂ află imediat aplicarea în prăvălia mixtă a subscribului.

R. S. Balomiri, comerciant în Vulkán, (898) 1-2

Vînzare totală de pălării de dame, cu prețuri adînc scăzute, la modista Dna Binder, Orăștie, piața mare Nr. 3. (901) 1-3

Tinăr cunoscînd limba Română, Maghiară și Germană, vînzător de coloniale, delicatose aperitive și beuturi. Avînd practică, caută post. Adresa o dă redacția. (900) 1-2

Stabilimentul medical **Dr. A. Cosmutza** Budapesta, Ferenez kôrut Nr. 20, s'a deschis în 1 Maiu 1910 pentru morburii interne, de nervi, chirurgie și urologie. La cerința publicului stau la dispoziție, în cazuri grele, conzultări cu cei mai renumiți profesori și specialiști din Budapesta. - Laboratoriu medical și bacteriologic. (884) 2-

Casă de vînzare! Casa din Orăștie, de pe drumul țării Nr. 33 să vinde din mână liberă. A să adresa la: (891) 2-4 **Rudolf Antoni,** Orăștie, Drumul țării nr. 8.

Doi învățăcei. În prăvălia de ferărie alui Ioan D. Bârsan din Săliște (Szelistye, Szeben m.), află imediată aplicare 2 băeți cu 1-2 clase gimn., ca învățăcei, pe lingă condițiuni favorabile. 2-3

Atențiune! 50.000 perechi de ghete! 4 perechi de ghete cu numai 8 cor. 50 fileri. Pentru îngrămădire de plăți, mai multe fabrici m'au împuternicit să vînd un mare număr de ghete sub prețul de fabricare. De aceea eu vînd ori-cui 2 perechi de ghete pentru domni și 2 perechi de ghete cu și-nor pentru dame, de piele, bruni ori negri, galoșaji, cu tălpi de piele prinse cu cue, de tot elegante, fașonul cel mai nou. Mărimea după număr. - Toate patru perechile costă numai 7 coroane 50 fileri. Trimite cu rambursă **P. Lust, Export de ghete** Krakau, 1/S. Schimbul permis ori banii napoi. (897) 1-1

ANUNȚ. Să cauta doi băieți de prăvălie, isteți și cu pregătire de cel puțin școalele poporale, dela 12-15 ani, pentru prăvălia mixtă a unui comerciant român, ardelean, stabilit în Sinaia (România). Doritorii să se adreseze dlui **Alexe Odor,** funcționar la „Albina“, Sibiu (Nagyseben), care le va comunica și condițiunile de primire. (892) 2-2

Vin bun! Recomand onoratului public renumitele vinuri dela Șiria, Galșa, Musca și Măderat, de masă și friptură, cu prețurile următoare:

Vinuri de masă:	
Din anul:	Cor.
1907. Alb, 100 litri	62-
1908. Alb	58-
1908. Roșu	64-
1909. Rizling alb	50-
1909. Rizling tare	52-
1909. Amestecat	48-
Vinuri de friptură:	
1910. Roșu	50-
1910. Șiller	50-
1910. Mustafafer mestecat	46-
1910. Rizling și Ruje amestec.	48-
1910. Vin alb, de masă	44-
1908. Rachiou de comină, pregăt. propriu	1:50
1908. Rachiou de comină, spec.	2-
1908. Rachiou de drojzii	2:20

Vinul nou să trimite fără drojzii!

Comandele să expedieze sub îngrijirea proprie și pentru veritabilitatea vinurilor garantez.

Comandele să se facă numai dela 50 litri în sus. Prețurile de sus din pivnița mea, să compută după 100 litri.

Prețul vaselor: Butoaiele să dau împrumut pe timp de două luni, iar dacă cineva le voește de tot, atunci să compută cu prețurile următoare:

Vase de 50-60 litre	cor. 12-
Vase de 100-125 litre	cor. 15-
Vase de 150-160 litre	cor. 20-
Vase de 200-220 litre	cor. 26-

Prețul vaselor mai mari decît acestea să socotesc cu 12 fileri litru.

Din principiu mostre nu trimit, dar promit serviciu conștient și promisiunea o și împlinesc.

Din cauza producției slabe prețurile vinurilor să urcă!

Mă rog a comanda recomandat. În așteptarea on. dvoastre comenzi, sunt cu stimă

Petru Benea, proprietar de vii Șiria (Villagos, Arad m.) 882 2-3

Invățacei la argăsitor să cauta. Etate dela 14 ani în sus. (887) 2-2 Adresa o dă Admin. foii.

Îngrijiți-vă de viitorul vostru! Mijlocul cel mai bun. pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a să înscrie de membru la „Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă“.

La aceasta asociație poate să se facă membru ori-care persoană dela etatea de 16-80 ani. Pe lingă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membrerie i-se solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membrerie, prin oare-care nenorocire neputincios de muncă i-se solvește pînă cînd trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunînd membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solvește membrului pînă ce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Membrii înscriși dela etatea de 60-80 ani n'au drept la rente. Persoane dela etatea de 16-60 ani pot semna pînă la 4 cote (8000 cor.). Atestat medical nu se recere.

Pe lingă solviri lunare moderate și taxe de măritșuri, poate fle-care a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 18 ani. Se pot zemna VI-2 cote (2000-4000 cor.) Dacă o fată după 3 ani de membrerie rămîne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritș, fata primește suma asigurată, iar pînă atunci - însă cel mult pîna la etatea de 20 ani - primește o rentă lunară de 30 cor. Tot aceasta rentă primește fata pînă cînd trăiește, dacă după oare care vreme rămîne nemăritată.

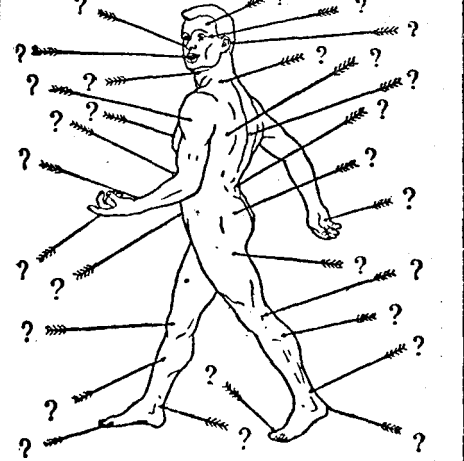
Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate pînă la 7,000.000 cor. și anual peste 100.000 cor. taxe de membru. Prospecte și blanchete trimitem gratuit. (886) 2-2 Aplicăm secretari în toate orașele și și bărbați de încredere în toate comunele.

„Asociația Esehiană de Ajutorare Reciprocă“. Filială pentru Ungaria: Timișoara-Temesvár, Hunyadi-utca 4. szám, I. em.

Cumpărați „Calendarul Național“ pe 1911.

Vedeți cuprînsul lui dat pe larg în „Foia Interesantă“ adausă la acest număr!

Te săgetează? (Ai dureri?) 5-25

I. Fluidul Elza alui Feller e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile; repede și sigur vindecă: reumă (spure), slăbicie de nervi, junghieri în coaste, influența, dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeală, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza alui Feller e folosit cu efect fără pereche la răgușală, catar, dureri de piept și gît și morburii din curent ori răceală. devărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller“. 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5, franco

II. Vestim apoi, că lumca folosește cu efect distinct și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, gresală, amețală, răgăci, haemo-roides și alto conturbări de mistulre. 6 cutii franco cu 4 coroane. - Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa:

Eugen V. Feller, apotecar Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

O CARTE PREȚIOASĂ CU TOTUL GRATIS și încă franco în cuvertă închisă, capătă dela noi tot cel-ce ni-o cere! Jerifa asta o aducem, ca omenimea suferitoare să o facem atentă la modul de vindecare electrică! Mulți bolnavi încă nu știu că: slăbicia generală de nervi, reumatismul, neuralgiile, conturbările nervoase de mistuire, nesomnul, durerea de cap, toate felurile de slăbici și multe boale de femei, să vindecă miannat prin curentul galvanic (electric).

Cartea, pe care o trimitem ori-cui

= GRATIS ȘI FRANCO = în cuvertă, fără nici un obligănt pentru primitor, - nu e un catalog de prețuri, ci o conferință științifică ușor de priceput, popular scrisă, de înțeles pentru ori-cine. - Cereți-o dela:

Inst. de ord. medical „ELECTRO-VITALIZER“ Budapesta, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51. Ore de ordinațiune: în zile comune dela 10-1 și dela 3-6, în Duminoci și sârbători dela 11-1.

Cupon pentru carte gratis! Tale-l și-l lipește pe-o corespondență

Inst. medical „Electro-Vitalizer“ Budapest, Semmelweis u. 4, fêlemel. 51. Rog a-mi trimite, franco, închis, cartea despre „Cura modernă electrică“, pentru bărbați ori pentru femei. Numele Comuna și posta

ALTOI DE VIIE AMERICANĂ

splendid dezvoltate, cu rădăcini, soiurile cele mai distinse, atât pentru struguri de masă (admirabil articolu de vânzare!), cât și soiuri de vin: rizling, mușcateler, etc. —

□ să găsească de vânzare în pepiniera de vițe de viie nobilă dela **DOMENIUL ROMÂNESC** □
DIN BOBALNA

lingă Orăștie, proprietatea dlui Dr. AUREL VLAD.

Pentru toamna de față și pentru primăvară, are la îndemână jumătate de milion altoi, tot soiuri alese!

Deși peronospora a potopit în anul de față pe alocurea școli întregi de altoi, la Bobilna, fiind foarte bine grijite, nu le-a făcut nici o stricăciune, altoile sunt foarte frumoase și pline de viață!

La cerere, să trimită **Catalogul** cu prețuri și îndrumări practice!

Adresați-Vă cu încredere deplină la:

„DOMENIUL DIN BOBILNA“

a dlui Dr. A. Vlad: Băbolna, u. p. Szászváros.

NB. Pentru viierii din Ardeal e îndeosebi cel mai potrivit izvor de cumpărat vițe de viie, fiind vițele din pepinierele dela Bobilna crescute și deprinse cu clima deluroasă ardelenescă. La șes, frește, îi priește cu atât mai ușor. (832) 10—

Curelar și șelar!

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că mi-am deschis în **Orăștie**, Drumul țării, în curtea dlui Simion Corvin, atelier (lucrătoare) de

CURELAR și ȘELAR.

Pregătesc *hamuri* și *frine* dela cele mai fine și de lux, până la cele mai simple! Folosesc numai material prima dela fabrici de renume, așa că frinele și hamurile lucrate de mine, sunt de o trăinicie neîntrecută! — Prețuri cât pot mai ieftine.

Asemenea pregătesc *șezături* (ziț-uri) de trăsuri, de lux sau mai simple, după plăcere. Materie primă!

Am lucrat șapte ani de zile în Sibiu, Mișcolț, apoi prin Slavonia, Bena, Pesta, Graz, etc. la ateliere de primul rang, câștigându-mi praxă frumoasă!

Țin și lucru

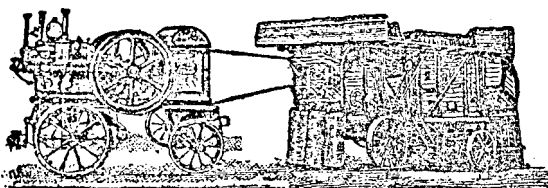
Ioan Coma.

m. curelar și șelar în Orăștie
Drumul țării (casele Corvin).

2-5

Orăștie CAROL RECK Orăștie

depozit și atelier special de motoare și mașini agricole.

Să primesc reparații de tot felul de mașini agricole și industriale.

Țin în depozit

din cele mai renumite fabrici: Motoare de benzină, de oleu brut și de gaz sugativ; mașini de abur, mașini de îmblățit, ciururi, triere, sămănători, mașini de secerat și de cosit fîn, mașini pentru tocat nutreț și napi, smicurători de cucurus, pluguri și grape universale, mașini de sămănat cucurus, mașini de tors și de cusut.

Defectele provenite de la motoare și la ori-ce mașină, cumpărate dala mine, timp de un an de zile le exco-out gratuit! — Asigurând on. publico de serviciul prompt și lucru solid!

Instalez

mori de foc și de benzină, mașini de scărmanat lînă, piua pentru postavuri și fântini cu piston de lanț! E cea mai nouă creațiune mecanică. Produce apă pe minut 70—100 litre, cu forța unui singur copil de 8 ani, ori-ce adîncime. 6-7

Cu toată stima

CAROL RECK
în ORĂȘTIE - SZÁSZVÁROS
(în casele dlui WOLF, drumul țării).

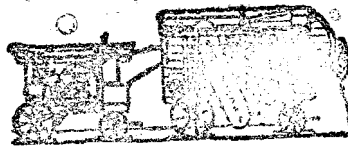
PREȚURI IEFTINE.

PREȚURI IEFTINE.

THE CAMPBELL

Fabrică de motoare cu renume universal life-rează cele mai bine construite și durabile

MOTOARE și LOCOMOBILE de benzină oleu brut gaz și gaz sugativ.

Lucrarea cea mai ieftină, mai sigură, neconturbată!

Prețuri ieftine. Plăți favorabile. Garanție în toată privința!

841 Rezentant general: 9-26
Victor Korányi Budapest
VI, Liszt Ferenc-ter 9.
Telefon 64-64.

Pentru oieri.

Domenial Kendefly Gábor din Sântă-Măria, dă în arîndă pășunatul muntelui Branu și Tomasa Zeicu-Gropița din hotarul comunei Clepotiva pe anul 1911 și următorii.

Să notează însă, că referitor la Branu, numai acelea oferte să vor lua în considerare, cari vor trece de 2000 cor. adică două mii coroane, iar referitor la Tomasa Zeicu-Gropița, care vor trece de 2400 cor, adică două mii patru sute Coroane.

Condițiunile să pot vedea în orele oficioase la subscrisul oficiu, unde sunt a-să face și ofertele.

Rîu-de-mori, la 1 Nov. 1910.

Oficiul silvanal al dlui Kendefly Gabor
in Rîu-de-mori,
(Malomviz p. u. Kernyesd, Hunyad m)

(839) 2-2

Vițe de viie altoită!

să afie de vânzare la

„Prima societate română de vițe de viie altoită alui Teodor Pêrvu și soții din Têrnova, Nr. 15 (comitatul Arad

cu cele mai ieftine prețuri, anume

Viță altoită în verde cu rădăcină, cl. I., altoită pe Rip. Portă și Rupestris, 1000 fire cu 200 cor

Viță altoită în verde fără rădăcină, cl. I., 1000 fire cu 100 cor

Viță altoită în uscat (altoi la noase) cl. I., 1000 fire cu 160 cor

La cerere trimitem catalog de soiuri, gratis!

Cine comandă (cere) mai multă viță, capătă rabat însuși

Cei-ce fac comandă, sunt rugați să trimită 1/4 parte din preț, ca arvanță

(875) 3— **Teodor Pêrvu și soții**
Ternova (Arad megr)

Atențiune!

Să atrage atențiunea asupra noului depozit de spirt

din Orăștie, — unde să poate capăta cel mai ieftin și nefalsificat Spirt, precum și Licuieruri, Vinuri, în detalii și în mare! (844) 7-12

Fritz Chrestel
in Orăștie, Piața poliției.

Lucru bun! Căutați cu încredere atelierul de măsurit alui Preț moderat!

DUMITRU MARTIN, Orăștie, Strada Cetății
măestru măsur (Casa proprie)

unde să pregătesc numai lucruri bune, pentru edificii: uși, ferestri, padimentări, arangiamente interne pentru biserici, școli, prăvălii etc., mobile, și ori-ce alte lucruri ce aparțin branșei acesteia.

(717) PRIMEȘTE ȘI ÎNVĂȚĂCEI LA MĂSĂRIT! 13—

(890)

Societatea pe acții

2-14

HOLANDEZĂ

pentru asigurări asupra vieții
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
in AMSTERDAM.

Diracțiunea pentru Ungaria: Budapesta, VIII., Rákóczy-út 1.

La finea anului 1909 avea sume asigurate peste 358 milioane coroane!

Suma totală a rezervei de premii: 107 mil. 216.324-96 K.
A plătit asiguraților până acum: 96 mil. 370.016-33 K.

Premiile cele mai ieftine.

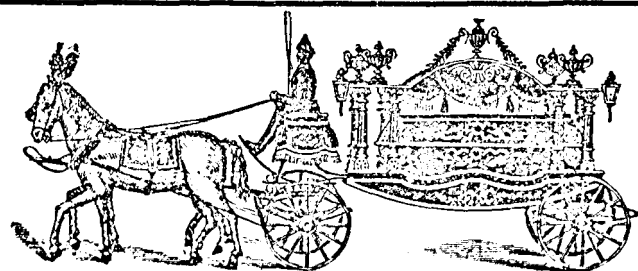
Prospecte sau alte deslușiri dau cu plăcere: Direcțiunea pentru Ungaria in Budapesta și Rezentanții Societății din țara întregă, precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger iun.
Brașov, Str. neagră 14.

Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szászsebes) — și jur!

IOAN PAVEL și HEINRICH SCHUNN,
Invățătorii in Sebeșul-săsesc.

BRUTUS BRASSAI, întreprindere de înmormîntări. — Magazin de mobile și atelier de măsur:

ORĂȘTIE, Drumul țării Nr. 3.

Are magazin cu toate lucrurile trebuitoare la înmormîntări dela cele mai simple până la cele mai pompoase! Îngrijeste însuși de îngropăciune, după clase, în loc și în provință!

Depozit de mobile colorate, gata în ori-ce timp sau: la dorință, să fac după desemn și după gust!

Seaune din renumita fabrică „TIIONET“

(697) SERVICIU ACURAT ȘI SOLID! 15-23

Constantin Sandru